Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku

Wydział Jazzu i Muzyki Rozrywkowej

SYLABUS PRZEDMIOTU DO PLANU STUDIÓW OBOWIĄZUJĄCEGO OD ROKU AKADEMICKIEGO 2026/2027

NAZWA PRZEDMIOTU	Filozofia
KIERUNEK	Jazz i muzyka estradowa
SPECJALNOŚĆ	Wokalistyka jazzowa
POZIOM STUDIÓW	Studia I stopnia - licencjackie
TRYB ZAJĘĆ	Obowiązkowy
ZAJĘCIA	wykład; zbiorowe
SUMA SEMESTRÓW	60 godzin; 4 ECTS

OSOBY PROWADZĄCE PRZEDMIOT

dr Danuta Stankiewicz

ZAŁOŻENIA CELE ORAZ CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

Już Arystoteles twierdził, iż "wszyscy ludzie z natury pragną wiedzy". Jednak wykształcenie wynoszone z gimnazjum czy z liceum jest cząstkowe. Także wstępując w mury akademickie, student poświęca się jednej profesji.
A charakterystyczne i wspólne tak dla człowieka, żyjącego przed wieloma dziesiątkami wieków, jak i tego współczesnego, jest to, iż nie zadowala się on poznaniem wycinkowym, ale dąży do zgłębienia rzeczywistości w świetle pierwszych zasad i ostatecznych przyczyn. Człowiek chce wiedzieć, dzięki czemu rzeczywistość istnieje; jak wyjaśnić, że coś jest; jak wyjaśnić, że to co jest, to jest coś (coś i jest); jak wyjaśnić, że to jest i czym to jest (istota i istnienie)? Człowiek pyta: kim on jest; jakie jest jego pochodzenie i przeznaczenie; jakie miejsce przysługuje mu wśród innych bytów?
Z tego dążenia człowieka do ogólnej i ostatecznej prawdy o świecie i o sobie samym zrodziła się filozofia. Celem głównym wykładów będzie uświadomienie studentom, iż filozofia jest orężem, ale i pancerzem intelektualnym, pozwalającym uniknąć niebezpieczeństw w dziedzinie poznania, działania, tworzenia i religii.
Tak postawiony cel ogólny, osiągnięty zostanie przez pochylenie się nad następującą problematyką szczegółową.
Po pierwsze, optyka historyczna wyznacza cel umiejętnego poruszania się po dziejach filozofii, by móc analizować minione i aktualne procesy, zachodzące w świecie, które nurtują człowieka współczesnego.
Po drugie, postrzegając od strony metafizycznej celem jest uzmysłowienie, iż kwestia istnienia bytu nie jest oczywista, gdyż rzeczy istnieją, choć nie muszą istnieć.
Po trzecie, przyjmując ogląd epistemologiczny celem jest zrozumienie podstaw realnego uzgadniania się w poznaniu z rzeczywistością.
Po czwarte, z antropologicznego punktu widzenia celem jest zgłębienie faktu bycia

ZAŁOŻENIA CELE ORAZ CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU - CIĄG DALSZY
człowiekiem, tj. bycia jednością psychofizyczną, która przejawia się w harmonijnym współdziałaniu ciała i duszy oraz faktu obecności w człowieku aktów duchowych, takich jak poznanie intelektualne i wolne dążenie. Po piąte, z perspektywy etycznej celem jest uwrażliwienie na wartości, aby na podstawie norm moralnych dokonać oceny czynu ludzkiego w wymiarze dobra, przynależnego człowiekowi. Po szóste, uwzględniając stanowisko filozofii religii celem jest ukazanie, iż człowiek jako osoba, byt rozumny i wolny, posiada strukturę religijną, czyli że jest on z natury istotą religijną. Po zrealizowaniu programu wykładów z Filozofii, która jest mądrością i królową nauk, studenci powinni samodzielnie i bezinteresownie dążyć do odpoznawania rzeczywistości i do kontemplowania prawdy dla niej samej: Scire propter ipsum scire — per artem Philosophiae!
WYMAGANIA WSTĘPNE I DODATKOWE
Otworzenie się nie tyle na myślenie o świecie, ile na proces rozumiejącego poznania realnego bytu.

ZALECANE FAKULTATYWNE KOMPONENTY PRZEDMIOTU
Zaleca się pogłębienie wykładów podanymi poniżej pozycjami bibliograficznymi.

BIBLIOGRAFIA PODSTAWOWA
1. Filozofia muzyki: doświadczenie, poznanie, znaczenie, Wydawnictwo Unum, Kraków 2022. 2. Fogler M., Doktor Faustus a filozofia nowej muzyki, w: Musica Sacra Nova, Musica Sacra edition, Warszawa 2007, Nr 1 (2007), s. 213-225. 3. Gołaszewska M., Muzyka filozofii: Esej o podwójnych znaczeniach, w: Muzyka. Kwartalnik poświęcony historii i teorii muzyki oraz krytyce naukowej i artystycznej, R. 50 (2005), nr 1 (196), s. 5-30. 4. Kiereś K., Realistyczna filozofia sztuki, w: Musica sacra 3, Wydawnictwo Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki, Gdańsk 2007, s. 19-28. 5. Juda M., Teraz: tożsamość sztuki, w: Musica inter artes, Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego, Katowice 2013, s. 69-76. 6. Kuziak M., Słownik myśli filozoficznej, Wyd. Park, Bielsko-Biała 2004. 7. Powszechna Encyklopedia Filozofii, t. 1-10, Lublin 2000-2009. 8. Swieżawski S., Dzieje europejskiej filozofii klasycznej, Wydaw. Naukowe PWN, Warszawa-Wrocław 2000. 9. Tatarkiewicz W., Historia filozofii, t. 1-3, Warszawa 1988.

BIBLIOGRAFIA DODATKOWA
1. Ingarden R., Spór o istnienie świata, T. 1, PWN, Warszawa 1962. 2. Kobierzycki T., Maj F., Konteksty filozoficzne i kognitywne muzyki Mariana Borkowskiego, w: Muzyka i filozofia, Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina, Warszawa 2017, S. 157-175. 3. Kotarbiński T., Medytacje o życiu godziwym, Wyd. Wiedza Powszechna, Warszawa 1967. 4. Krońska I., Sokrates, Wyd. Wiedza Powszechna, w: J. Legowicz (red.), Myśli i Ludzie, filozofia starożytna i średniowieczna, Warszawa 1964. 5. Pociej B., W rodzinie sztuk - wobec filozofii, w: Musica inter artes, Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego, Katowice 2013, s. 7-13. 6. Przymus E., Muzyka w myśli filozoficznej antycznej Grecji, w: Sztuka, Kultura, Edukacja. Rocznik naukowy, Wyd. Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki, Gdańsk 2010, s. 66-79. 7. Zawitkowski J., W stronę wartości [wykłady autorskie z lat 2001-2004], Wyd. Akademia Muzyczna im. K. Szymanowskiego, Katowice 2005.

EFEKTY UCZENIA SIĘ
P6W_03: Student posiada z zakresu wybranej dziedziny humanistycznej, co poszerza jego horyzonty i kontekstualizuje wiedzę muzyczną. P7W_03: Student rozumie kontekst zagadnień muzycznych w odniesieniu do nauk humanistycznych.

ORGANIZACJA ZAJĘĆ I UWAGI			
Obowiązkowy. PRZEDMIOTY HUMANISTYCZNO-SPOŁECZNE			
Semestr studiów	Godziny	ECTS	Forma zaliczenia
III	30	2	zaliczenie z oceną
IV	30	2	zaliczenie z oceną

Semestr przedmiotu	1	Semestr realizacji w toku studiów	III
Wymiar godzin	30	Punkty ECTS	2
Rodzaj zajęć	wykład	Sposób zaliczenia	ZO - zaliczenie z oceną

TREŚCI PROGRAMOWE WRAZ Z OPISEM EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

1. Distinctio terminorum: rozróżnienie pojęć, określenie filozofii, jej podział miejsce wśród innych nauk oraz rys historyczny.
2. Błędne sposoby myślenia w filozofii: eklektyzm, historyzm, nihilizm, pragmatyzm, scjentyzm.
3. Stanowiska, tendencje i prądy filozoficzne: absolutyzm, fideizm, iluminacjonizm, monizm, iluminizm, spirytualizm.
4. Zdrowy rozsądek, z którego wychodzi wszelkie poznanie, na straży realizmu i sensowności filozofii.
5. Doniosłość tez filozoficznych w budowaniu światopoglądu prawdziwie racjonalnego.
6. Poznawcza koncepcja porównywania nauk szczegółowych i filozofii w celu dostrzeżenia ich specyfiki i powiązania.
7. Wiara i rozum jako „dwa skrzydła, na których duch ludzki unosi się ku kontemplacji prawdy".
8. Pojmowanie bytu (każdego tego, co istnieje) jako bytu (jako czegoś istniejącego) celem ustalenia ostatecznych racji jego istnienia.
9. Principia – bezpośrednio oczywiste, pierwsze i podstawowe zasady bytu.
10. Współczynniki przyczynowe odpowiedzią na pytanie „d l a c z e g o" konkretny, przygodny byt jest taki jaki jest i dlaczego istnieje.
11. Transcendentalia (byt, coś, rzecz, jedno, prawda, dobro, piękno) jako właściwości związane w sposób konieczny z naturą bytu.
12. Prawda, będąca zgodnością rzeczy i intelektu przejawem inteligibilności bytu.
13. Problem kłamstwa, czyli mowy niezgodnej z myślą mówiącego.
14. Amabilność bytu, ujawniającego się jako dobro.
15. Zagadnienie zła jako takiego, będącego niebytem w sobie, które może istnieć tylko w jakimś bycie, zatem w dobru.
16. Piękno jako synteza prawdy i dobra, splatająca się w jedno przeżycie: rozkoszy płynącej z intuicyjno-kontemplatywnego poznania bytu.
17. Brzydota jako bezpodstawnie wysuwana kategoria bytu w estetyce naszych czasów.
18. Wyróżnienie w bycie możności i aktu wynikiem analizy ruchu.
19. Złożenie bytu materialnego z materii i formy zwane teorią hylemorfizmu.
20. Wzajemne przyporządkowanie czynnika egzystencjalnego i esencjalnego jednego bytu.
21. Przyporządkowanie substancji, której przysługuje osobność i przypadłości, której istocie przysługuje istnienie w czymś drugim.
22. Osobnik, osoba, osobowość.
23. Analogia bytu jako przeciwstawienie pojęciom jednoznacznym i wieloznacznym.
24. Wielkość i nędza metafizyki.
25. Aspekty doskonałości filozoficznej.
26. Homo creator culturalis – kultura jako sposób ludzkiego bytowania.
27. Filozoficzne teorie człowieka.
28. Zasadnicza interpretacja faktu bycia człowiekiem, czyli jednością psychofizyczną.
29. Homo vivens – antropologiczne koncepcje ciała ludzkiego.
30. Homo loquens – sfera mowy ludzkiej w funkcji komunikatywno-interpersonalnej.

METODY DYDAKTYCZNE
Postawione powyżej założenia i cele ogólne przedmiotu osiągnięte zostaną przez pochylenie się nad treścią problematyki szczegółowej metodami: a) opartymi na słowie, jak: • wykład, • opowiadanie, • pogadanka, • opis, • dyskusja, • praca z książką; b) aktywizującymi, jak: • burza mózgów, • inscenizacja, • sytuacyjna,
WARUNKI ZALICZENIA ORAZ METODY I KRYTERIA OCENIANIA
Na ocenę, wieńczącą cykl wykładów z zakresu "Filozofii" w pierwszym semestrze, złożą się następujące kryteria: a) obecność; b) aktywne uczestnictwo w zajęciach; c) zaliczenie wyznaczonych zadań; d) ostateczne zaliczenie kolokwium.

Semestr przedmiotu	2	Semestr realizacji w toku studiów	IV
Wymiar godzin	30	Punkty ECTS	2
Rodzaj zajęć	wykład	Sposób zaliczenia	ZO - zaliczenie z oceną

TREŚCI PROGRAMOWE WRAZ Z OPISEM EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

1. Homo rationalis – poznanie ludzkie jako relacja podmiotu poznającego do przedmiotu poznawanego.
2. Proces przejścia od scientia do sapientia kształtowaniem umiejętności korzystania ze zdobytej wiedzy.
3. Homo socialis – człowiek istotą społeczną.
4. Zagadnienie duszy ludzkiej.
5. Duchowość i nieśmiertelność duszy ludzkiej.
6. Pochodzenie duszy ludzkiej.
7. Antropologiczne koncepcje pochodzenia człowieka.
8. Homo liber – człowiek istotą wolną.
9. Intelektualizm i woluntaryzm jako stanowiska, wyrażające stosunek rozumu do woli.
10. W poszukiwaniu granicy ludzkiej wolności – indeterminizm i determinizm.
11. Obowiązek szanowania życia drugiego człowieka a dopuszczalność zabicia człowieka we własnej obronie.
12. Godność osoby ludzkiej a moralne implikacje aborcji.
13. Cel podmiotu działającego (finis operantis) i cel dzieła, jakie ten podmiot wytwarza (finis operis).
14. Etyka relacji międzyosobowych.
15. Ekologia ducha.
16. W poszukiwaniu własnej tożsamości.
17. Homo meditans – dojrzałość duchowa człowieka.
18. Dobro-cel: przedmiot ludzkich aktów.
19. Normy moralne probierzem moralnego postępowania.
20. Podział czynów, których podłożem jest natura ludzka.
21. Przeszkody ograniczające świadomość i wolność aktu.
22. Finalizm i eudajmonizm motorem życia ludzkiego.
23. Służebna rola aksjologii i deontologii w ocenie aktów ludzkich.
24. Aretologia jako sposób ludzkiego działania.
25. Wady moralne jako usprawnienia ujemne.
26. Odpowiedzialność moralna wynikiem dojrzałości bytu ludzkiego.
27. Zagadnienie radości w chorobie, w starości i śmierci a problem eutanazji.
28. Problemy etyczne w zagadnieniu mass media.
29. Poznanie konkretnych technik dezorientacji celem ustrzeżenia się manipulacji.
30. Cele i zadania etyczne pracy.

METODY DYDAKTYCZNE

Postawione powyżej założenia i cele ogólne przedmiotu osiągnięte zostaną przez pochylenie się nad treścią problematyki szczegółowej metodami:
c) opartymi na słowie, jak:
• wykład,
• opowiadanie,
• pogadanka,
• opis,
• dyskusja,
• praca z książką;
d) aktywizującymi, jak:

METODY DYDAKTYCZNE - CIĄG DALSZY
• burza mózgów, • inscenizacja, • sytuacyjna, • problemowa.
WARUNKI ZALICZENIA ORAZ METODY I KRYTERIA OCENIANIA
Na ocenę, wieńczącą cykl wykładów z zakresu "Filozofii" w drugim semestrze, złożą się następujące kryteria: a) obecność; b) aktywne uczestnictwo w zajęciach; c) zaliczenie wyznaczonych zadań; d) ostateczne zaliczenie kolokwium.